

39. Sanzharuk T. Pravosub"yektivist' ta yiyi elementy yak vlastyivosti sub"yektiv prava. [Legal personality and its elements as properties of subjects of law]. Materialy KH rehional'noyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi "Problemy derzhavotvorennya i zakhystu prav lyudyny v Ukrayini. URL: <http://lexlibrary.org>. [in Ukrainian].
40. Stetsenko S. H. Administratyvne pravo Ukrayiny [Administrative law of Ukraine]: Navchal'nyy posibnyk. Kyiv. Atika. 2007. 624 s. [in Ukrainian]
41. Skakun O. F. Teoriya derzhavy i prava [Theory of State and Law]: Pidruchnyk. Per. z ros. KH.: Konsum, 2006. 359 s. [in Ukrainian].
42. Teoryya hosudarstva y prava: uchebnyk dlya vuzov. [Theory of state and law]. V. M. Korel'skiy, V. D. Perevalova. Moskva. NORMA-YNFA. 2002. 616 s. [in Ukrainian]
43. Khutoryan N. M. Teoretychni problemy material'noyi vidpovidal'nosti storin trudovykh vidnosyn [Theoretical problems of material responsibility of the parties to labor relations]: monohrafiya. N. M. Khutoryan. K. : Atika, 2002. 64 s. 62 Teoriya ta istoriya derzhavy i prava. Filosofiya prava. [in Ukrainian].
44. Tsyvil'nyy kodeks Ukrayiny [The Civil Code of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (data zvernennya 21.01.2021). [in Ukrainian]
45. Chekhovych S. B. Elementarnyy kurs mihratsiyonoho prava Ukrayiny [Elementary course of migration law of Ukraine]: konspekt lektsiy ; navch. posib. dlya studentiv VNZ. S. B. Chekhovych. Kyiv : MAUP. 2004. S. 28. [in Ukrainian]
46. Chub A. V. Administratyvna pravosub"yektivist' pryvatnoyi osoby. Pravo ta derzhavne upravlinnya. [Administrative legal personality of an individual. Law and public administration]. 2020 r., № 3 S. 53-59. [in Ukrainian].

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.6.2.32>

W SPRAWIE OKREŚLENIA PODSTAW PRAWNYCH OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH W DZIAŁALNOŚCI SĄDU

Anastasiia Pryvalikhina

aspirant Zaporoskiego Uniwersytetu Narodowego (Zaporoże, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0002-2523-5194

dniproproekt@ukr.net

Adnotacja. W artykule dokonano analizy zabezpieczenia prawnego w działalności sądu. Przeanalizowano opinie naukowców dotyczące treści pojęcia „dane osobowe”.

Uzasadniona jest potrzeba utworzenia specjalnej jednostki notyfikowanej lub wyznaczenia osoby odpowiedzialnej, która organizuje prace związane z ochroną danych osobowych podczas ich przetwarzania, a także upublicznienie tych informacji, ponieważ sąd jest instytucją, w której gromadzone i przechowywane są duże ilości danych osobowych.

Stwierdzono, że do obejmowania stanowiska sędziego przewidziano specjalną procedurę powoływania, która przewiduje pewne ujawnienie danych osobowych kandydata. Podczas składania dokumentów kwalifikacyjnych kandydat wyraża pisemną zgodę na gromadzenie, przechowywanie, przetwarzanie i wykorzystywanie informacji o sobie jako kandydacie, jednak w żaden sposób nie o innych osobach, które są jego krewnymi i/lub znajomymi. Dlatego udowodniono zasadność wprowadzenia wyraźnego rozróżnienia przez ustawodawcę danych osobowych kandydata na sędziego i danych osobowych związanych z nim osób poprzez uzyskanie od takich osób odrębnej zgody na gromadzenie, przechowywanie, przetwarzanie i wykorzystywanie informacji o sobie.

Słowa kluczowe: dane osobowe, informacje, informatyzacja, przetwarzanie informacji, zgoda na przetwarzanie danych osobowych.

LEGAL BASIS OF PERSONAL DATA PROTECTION IN THE JUDICIARY

Anastasiya Privalikhina

Postgraduate Student

Zaporizhia National University (Zaporizhia, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0002-2523-5194

dniproproekt@ukr.net

Abstract. The article analyzes the legal support in the judiciary. The opinions of scientists on the content of the concept of personal data are analyzed. Defined the need to create a special authorized unit or person who organizes the work related to the personal data protection during processing and publication of this information because the court itself is the institution where a large amount of personal data is collected and stored.

Stated that a special procedure for the appointment on the position of a judge is provided and it includes certain disclosure of personal data of the candidate. During submission of documents by participants of the selection, the candidate

gives written consent to the collection, storage, processing and use of information about himself as a candidate, but no consent about other persons who are his relatives and/or acquaintances. Therefore, needed a clear distinction between the personal data of a candidate for the position of a judge and the personal data of persons related to him by obtaining from such persons a separate consent to collect, store, process and use information about themselves.

Key words: personal data, information, informatization, information processing, consent to the processing of personal data.

ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВОВИХ ОСНОВ ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ У ДІЯЛЬНОСТІ СУДУ

Анастасія Приваліхіна

аспірант

Запорізького національного університету (Запоріжжя, Україна)

ORCID ID: 0000-0002-2523-5194

dniproproekt@ukr.net

Анотація. У статті здійснено аналіз правового забезпечення у діяльності суду. Проаналізовано думки вчених щодо змісту поняття персональні дані.

Обґрунтовано необхідність створення спеціального уповноваженого підрозділу або призначення відповідальної особи, що організовує роботу, пов'язану із захистом персональних даних при їх обробці, а також оприлюднення вказаної інформації тому що суд є тією інституцією, де збирається і зберігається велика кількість персональних даних.

Констатовано, що для зайняття посади судді передбачений особливий порядок призначення, який передбачає певне розкриття персональних даних кандидата. Під час подачі документів для участі у добірї кандидат надає письмову згоду на збирання, зберігання, обробку та використання інформації саме про себе як кандидата, однак жодним чином не про інших осіб, які є його родичами та/або знайомими. Тому доведено доцільність введення чіткого розмежування законодавцем персональних даних кандидата на посаду судді та персональних даних пов'язаних із ним осіб шляхом отримання від таких осіб окремої згоди на збирання, зберігання, обробку та використання інформації щодо себе.

Ключові слова: персональні дані, інформація, інформатизація, обробка інформації, згода на обробку персональних даних.

Вступ. Розвиток інформаційних технологій та інтерес до прав людини обумовили актуальність встановлення чітких правил щодо персональних даних. Технічний прогрес створює широке коло потреб та можливостей для збору та обробки персональних даних, а самі персональні дані починають використовувати в найрізноманітніших сферах. Їх використання стає багатоаспектнішим і, окрім допомоги в роботі та побуті, вони можуть слугувати для деякого інструментом порушення прав та свобод людини. Питання захисту персональних даних безпосередньо пов'язано з реалізацією права на недоторканність приватного життя і «права бути забутим» (right to be forgotten).

Діяльність судової системи, прийняття рішень, розгляд судових справ тісно пов'язані із необхідністю оперувати такими цінностями як персональні дані особи. Сутність зазначеної правової категорії стала предметом багатьох наукових досліджень українських та іноземних вчених: О.Ю. Базанова, О.А. Баранова, В.М. Брижка, Л. Брейдейс, М. А. Важорова, І. Вельдера, Н.Б. Новицької, О.С. Дяковського, Н.А. Литвин, О.О. Пунди, С. Уоррена, М.Я. Швеця. Не дивлячись на ту обставину, що питання правового та організаційного забезпечення захисту персональних даних досліджувалися науковцями, проте залишається багато нерозв'язаних питань із розумінням наукового поняття персональні дані, їх правового забезпечення, встановлення цивільного права власності на власні персональні дані та необхідність використання персональних даних при здійсненні державного управління, судочинства чи надання певних прав особам.

Основна частина. У діяльності суду постійно виникає проблема встановлення ідентифікації особи, яка приймає участь у судовому процесі, підтвердження особистих даних позивача та відповідача, обвинуваченого чи постраждалого, третіх осіб тощо. Встановлення персональних даних кожної конкретної особи та відповідного документування цих даних ставить за необхідність дослідження межі захисту персональних даних, права користування цими даними та необхідність щодо їх використання. Тому є необхідність більш глибоко дослідження зазначеної категорії права для належного його використання в діяльності суду.

Захист персональних даних та його вдосконалення є не просто обов'язком держави і предметом державно-правового регулювання, він має розглядатися в поєднанні із захистом прав та свобод людини, в тому числі захистом права на повагу до приватного життя. Також варто зауважити, що створення дієвої системи захисту персональних даних належить й до міжнародних зобов'язань нашої держави, в тому числі й пов'язаних із європейською інтеграцією України.

Дослідження науковців у сфері захисту персональних даних та встановлення їх правового статусу зокрема визначають таке. Персональні дані, як визначає в своєму дослідженні В. Брижка, це окремі відомості про фізичну особу чи сукупність таких відомостей про особу, яка ідентифікована, або таку, яка може бути ідентифікованою (Брижка В.М., 2004: 96).

Г. Виноградова говорить про персональні дані як про сукупність документованих або публічно оголошених відомостей про фізичну особу (Виноградова, 2006: 103). В. Речицький пропонує використовувати поняття персональні дані замість поняття конфіденційна інформація про особу. На його думку персональні дані – це юридичний термін спеціального призначення. Він означає не просто конфіденційну інформацію, а її конкретний тип, різновид (Речицький, 2009: 25).

А. Пазюк, досліджуючи персональні дані, порівнює їх із процесом ідентифікації особи, тобто «відбувається процес персоніфікації тих чи інших відомостей, тобто прив'язування їх до конкретної людини. Інформація, яка ідентифікує (ототожнює), дає змогу безпосередньо або за допомогою інших чинників ідентифікувати особу, є персоніфікованою інформацією» (Пазюк, 2016 : 64).

Зазвичай для того, щоб вважати особу ідентифікованою, необхідні її ім'я, прізвище, по батькові та реквізити документа, що посвідчує особу/цифровий номер, що присвоюється особі (наприклад, ідентифікаційний номер фізичної особи), але за певних умов наявність меншої кількості інформації чи певного об'єму іншої інформації є достатніми для того, щоб ідентифікувати особу.

Щодо класифікації видів персональних даних, із загального переліку яких виділяються спеціальні, чутливі категорії, обробка яких дозволяється лише у законодавчо визначених випадках. До таких категорій вказані правові акти відносять персональні дані про:

- расове або етнічне походження;
- політичні, релігійні або світоглядні переконання;
- членство в політичних партіях та професійних спілках;
- засудження до кримінального покарання;
- дані, що стосуються здоров'я, статевого життя, а також біометричні або генетичні дані. Обробка цих категорій персональних даних здійснюється в спеціальному порядку, який регламентується окремо.

Т. Обуховська зазначила, що здійснити класифікацію персональних даних за групами можна таким чином:

- перша група персональних даних створюється та збирається органами державної влади і місцевого самоврядування відповідно до вимог закону. До таких даних належать: оперативно-розшукові дані, відомості про сплату податків та інших обов'язкових платежів, дані про доходи фізичних осіб, про проходження митного контролю, ідентифікаційні дані документів на ім'я особи (серія, номер, дата видачі документа і найменування органу, який здійснив цю видачу) та ін.;

- друга група персональних даних створюється та збирається суб'єктами права власності і господарювання відповідно до вимог закону. До таких даних належать: витяги з наказів про працівників, характеристики на працівників, ідентифікаційні дані документів на ім'я особи та інше;

- третя група персональних даних самостійно надається фізичними особами органам державної влади і місцевого самоврядування та суб'єктам права власності і господарювання у визначені законом терміни та ситуації. До таких персональних даних належать: податкова декларація, податковий звіт, митна декларація, анкета, суб'єктивні симптоми захворювання пацієнтів. Четверта група персональних даних створюється суб'єктами права власності і господарювання згідно з угодами між ними та фізичними особами, що описуються цими даними (Обуховська, 2016: 85).

І. Петрикін розглядає персональні дані залежно від ступеня оборотоздатності на чотири категорії:

- персональні дані, що можуть бути у вільному обігу (прізвище, ім'я, по – батькові, адреса, номер телефону, електронна пошта тощо);

- персональні дані, що обмежуються (реєстраційні номери, дата народження, освіта, сімейний стан, наявність дітей, стан здоров'я тощо);

- персональні дані, що можуть бути в обігу лише в спеціальних цілях (дані про усиновлення (удочеріння), біометрична інформація тощо);

- заборонені для обігу персональні дані (спеціальні персональні дані) (Петрикін, 2007: 26).

Як складова частина права на приватність, норми із правового регулювання захисту персональних даних вперше отримали своє законодавче закріплення в положеннях міжнародних договорів з прав людини. Зокрема, статтею 17 Міжнародного Пакту про громадянські та політичні права 1966 р. закріплено, що ніхто не повинен зазнавати свавільного чи незаконного втручання в його особисте і сімейне життя, свавільних чи незаконних посягань на недоторканність його житла або таємницю його кореспонденції чи незаконних посягань на його честь і репутацію. Кожна людина має право на захист закону від такого втручання чи таких посягань (Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права, 1966: 7). Подібне за змістом положення міститься й в статті 16 Конвенції про права дитини 1989 р (Конвенція про права дитини., 1989: 24). Наступним кроком в міжнародному регулюванні права на приватність стала розробка «Керівних принципів із захисту недоторканності приватного життя і трансграничних потоків персональних даних» (англ. OECD Guidelines on the Protection of Privacy and Transborder Flows of Personal Data), які були схвалені Рекомендацією Ради ОЕСР від 23 вересня 1980 р., нова редакція яких була прийнята у 2013 р.

Окрім того, Генеральна Асамблея ООН резолюцією № 95 (XIV) прийняла «Керівні принципи регулювання комп'ютерних файлів, які містять персональні дані» (англ. Guidelines for the Regulation of Computerized Personal Data Files).

На сьогодні поштовхи для розвитку законодавства у сфері захисту персональних даних створює Європейський Союз. Директива 95/46/ ЄС Європейського Парламенту та Ради «Про захист фізичних осіб при

обробці персональних даних і про вільне переміщення таких даних» від 24 жовтня 1995 року [9] є найбільш сучасним документом, який закріплює вимоги щодо того, як має бути організована система захисту персональних даних у державі. Зазначений акт не є частиною українського законодавства, але оскільки він є базовим у системі захисту персональних даних держав-членів Європейського Союзу, він й слугує орієнтиром розвитку національної економічної, політичної та правової системи. Підтвердженням зазначеного є те, що Закон України «Про захист персональних даних» базується фактично повністю на положеннях зазначеної Директиви.

Можна констатувати, що якби не положення Директиви, положення Закону було би досить складно правильно розуміти, оскільки низка положень Директиви недостатньо чітко/правильно сформульовані в Законі, саме тому для його правильного розуміння рекомендовано звертатися до відповідних положень Директиви.

Основа національного законодавства про захист персональних даних складають такі акти, як Конституція України, Закон України «Про захист персональних даних», Закон України «Про інформацію», інші закони та підзаконні нормативно-правові акти, документи у сфері захисту персональних даних, прийняті Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини.

Відповідно до ст. 32 Конституції України ніхто не може зазнавати втручання в його особисте і сімейне життя, крім випадків, передбачених Конституцією України. Не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини (Конституція України, 1996: 10).

Для аналізу правових основ захисту персональних даних становить рішення Конституційного Суду України у справі щодо офіційного тлумачення статей 3, 23, 31, 47, 48 Закону України «Про інформацію» та статті 12 Закону України «Про прокуратуру» (справа К.Г. Устименка). На виконання вказаного положення Конституції України, а також з метою імплементації Конвенції № 108 Ради Європи Верховною Радою України було прийнято Закон України «Про захист персональних даних», який передбачає основні зобов'язання володільців персональних даних, права суб'єктів персональних даних, основні підстави обробки персональних даних, порядок повідомлення наглядового органу про здійснення обробки, що становить особливий ризик для прав і свобод суб'єктів, принципи обмеження дії Закону, захисту персональних даних, повноваження наглядового органу та ін.

Законом закріплено, необхідність прийняття наглядовим органом у сфері захисту персональних даних (на сьогодні це Уповноважений Верховної Ради України з прав людини) низки підзаконних нормативно-правових актів у сфері захисту персональних даних, у зв'язку з чим наказом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини від 8 січня 2014 року № 1/02–14 було затверджено:

- Типовий порядок обробки персональних даних;
- Порядок здійснення Уповноваженим ВРУ контролю за додержанням законодавства про захист персональних даних;
- Порядок повідомлення Уповноваженого ВРУ з прав людини про обробку персональних даних, яка становить особливий ризик для прав і свобод суб'єктів персональних даних, про структурний підрозділ або відповідальну особу, що організовує роботу, пов'язану із захистом персональних даних при їх обробці, а також оприлюднення вказаної інформації.

Щодо термінологічної характеристики «персональних даних», саме у дефініції містяться межі та критерії віднесення тієї чи іншої інформації до цієї категорії. Аналізуючи ті визначення, які містяться в національних та міжнародних правових актах, варто відмітити їх подібність. Так, в Конвенції Ради Європи про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних 1981 р., цей термін визначається як: «будь-яка інформація, яка стосується конкретно визначеної особи або особи, що може бути конкретно визначеною». На нашу думку, слід погодитися із визначенням, яке міститься в Законі, де персональні дані визначаються як: «відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована». Наведене визначення є достатньо чітким та відповідає існуючим міжнародним підходам до розуміння цього поняття. Важливим у вищевказаному визначенні є поняття «ідентифікована особа». Ідентифікованою особою вважається, якщо її можна безпомилково виділити серед інших.

У 2012 році рішенням Конституційного Суду України року у справі № 2-рп/2012 було зазначено, що «інформація про особисте та сімейне життя особи (персональні дані про неї) це – будь-які відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована, а саме: національність, освіта, сімейний стан, релігійні переконання, стан здоров'я, адреса, дата і місце народження, місце проживання та перебування тощо, дані про особисті майнові та не майнові відносини цієї особи з іншими особами, зокрема з членами сім'ї, а також відомості про події та явища, що відбувалися та відбуваються у побутовому, товариському, професійному, діловому та інших сферах життя особи, за винятком даних стосовно виконання повноважень особою, яка займає посаду пов'язану зі здійсненням функцій держави або органів місцевого самоврядування (Рішення Конституційного Суду Рішення Конституційного Суду, 2012).

Більшість європейських країн розмежовує персональні дані на загальні (прізвище, ім'я, по батькові, дата і місце народження, громадянство, місце проживання) та вразливі (інформація про здоров'я, етнічна приналежність, релігія, ідентифікаційні номери, відбитки пальців, записи голосу, фотографії, судимість та ін.). Вразливі персональні дані підлягають вищому ступеню захисту. Зокрема, забороняється збирати, зберігати,

використовувати та передавати без згоди суб'єкта саме вразливі дані, а не всі без винятку. Наше національне законодавство не містить норм, які б розмежували персональні дані на вищезазначені категорії, це в свою чергу призводить до розголошення відомостей, розкриття яких заборонено ЄСПЛ (зокрема, під час проходження процедури призначення суддів).

Отже, задля уникнення порушення норм Конвенції про права людини під час призначення суддів національне законодавство необхідно привести у відповідність до європейського та забезпечити право на захист персональних даних як приватних, так і публічних осіб.

Для зайняття посади судді передбачений особливий порядок призначення, який передбачає певне розкриття персональних даних кандидата. Трапляються випадки, коли під час добору та призначення на посаду судді члени Вищої кваліфікаційної комісії суддів України ставлять кандидатам на посаду судді достатньо провокаційні запитання (зокрема, інформацію про родичів, належність їхнього майна, працевлаштування, інші стосунки тощо). Саме межі розкриття такої конфіденційної інформації потребує окремого аналізу.

Статтею 71 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» визначено вичерпний перелік документів, які подає кандидат на посаду судді (Про судоустрій і статус суддів., 2016: 41). Окрім того, прийнято спеціальний нормативно-правовий акт, яким врегульовано порядок добору та призначення на посаду судді? – Положення про проведення конкурсу на зайняття вакантної посади судді, затверджене рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

У переліку необхідних документів, які подає кандидат на посаду судді, міститься анкета кандидата на посаду судді, яка містить інформацію про нього. Анкета складається з 15 сторінок, в яких містяться відомості про сімейний стан, дошлюбне прізвище другого з подружжя, повне прізвище, ім'я, по батькові членів сім'ї кандидата, а саме осіб, з якими кандидат перебуває у шлюбі, неповнолітніх дітей, осіб, які перебувають під опікою, піклуванням кандидата, осіб, з якими кандидат на посаду судді спільно проживає, але не перебуває у шлюбі. Для цієї категорії осіб необхідно вказати дату, місце народження, громадянство, посаду та місце роботи (навчання), а також зареєстроване та фактичне місце проживання (перебування).

Окрім того, під час подачі документів для участі у доборі кандидат надає письмову згоду на збирання, зберігання, обробку та використання інформації саме про себе як кандидата, однак жодним чином не про інших осіб, які є його родичами та/або знайомими. Текст згоди на обробку персональних даних завжди однотипний, який не передбачає внесення змін та має лише одну опцію – погодитися. Непідписання такої згоди призводить до неможливості отримати необхідні послуги. Але потрібно зважати на те, до яких наслідків призведе надання згоди в тій чи іншій ситуації.

Велика Палата Верховного Суду у зразковій справі № 806/3265/17 звернула увагу, що законодавством не врегульовується питання щодо наслідків відмови особи від обробки її персональних даних, тобто фактично відсутня будь-яка альтернатива такого вибору, що обумовлює низьку якість закону та порушення конституційних прав такої особи (Рішення Верховного Суду, 2018).

Також реалізація державних функцій має здійснюватися без примушування людини до надання згоди на обробку персональних даних. Така обробка, як і раніше, повинна здійснюватися в межах та на підставі тих законів і нормативно-правових актів України, відповідно до яких виникають правовідносини між громадянином та державою. При цьому згадані технології не повинні бути безальтернативними й примусовими. Особи, які відмовилися від обробки своїх персональних даних, повинні мати альтернативу – використання традиційних методів ідентифікації особи.

На даний час існує необхідність розмежування законодавцем персональних даних кандидата на посаду судді та персональних даних, пов'язаних з ним осіб, шляхом отримання від таких осіб окремої згоди на збирання, зберігання, обробку та використання інформації щодо себе.

Висновки. Варто звернути увагу, на міжнародне регулювання питання доступу до персональної інформації. Більшість європейських країн розмежовує персональні дані на загальні (прізвище, ім'я, по батькові, дата і місце народження, громадянство, місце проживання) та вразливі (інформація про здоров'я, етнічна приналежність, релігія, ідентифікаційні номери, відбитки пальців, записи голосу, фотографії, судимість та ін.). Вразливі персональні дані підлягають вищому ступеню захисту. Зокрема, забороняється збирати, зберігати, використовувати та передавати без згоди суб'єкта саме вразливі дані, а не всі без винятку. Наше національне законодавство не містить норм, які б розмежували персональні дані на вищезазначені категорії, це в свою чергу призводить до розголошення відомостей, розкриття яких заборонено ЄСПЛ (зокрема, під час проходження процедури призначення суддів).

Отже, задля уникнення порушення норм Конвенції про права людини під час призначення суддів національне законодавство необхідно привести у відповідність до європейського та забезпечити право на захист персональних даних як приватних, так і публічних осіб.

Список використаних джерел:

1. Брижко В.М. Організаційно-правові питання захисту персональних даних : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Національна академія державної податкової служби України. Київ, 2004. 211 с.
2. Виноградова Г.В. Правове регулювання інформаційних відносин в Україні. Київ, 2006. 176 с.
3. Речицький В.В. Проект Конституції України – 2009. Перспектива прав людини. Харків : Права людини, 2009. 144 с.
4. Пазюк А.В. Міжнародно-правове регулювання інформаційної сфери (теоретичні практичні аспекти) : дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.11 «міжнародне право» ; Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. Київ, 2016. 467 с.

5. Обуховська Т.І. Державні механізми забезпечення захисту персональних даних в Україні : дис. ... канд. держ. упр. : 25.00.02 ; Нац. академія державного управління при Президентіві України. 2016. 229 с.
6. Петрыкина И.И. Правовое регулирование оборота персональных данных в России и странах ЕС (сравнительно-правовое исследование) : дис... канд. юрид. наук : 12.00.14. Москва, 2007. 189 с.
7. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16 грудня 1966 року. URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_042.
8. Конвенція ООН про права дитини (Конвенція ратифікована Постановою ВР № 789-XII (789-12) від 27 лютого 1991 р.). URL : www.zakon.rada.gov.ua.
9. Про захист фізичних осіб при обробці персональних даних і про вільне переміщення таких даних. Директива 95/46/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 24 жовтня 1995 року / Європейський Союз. URL : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_242.
10. Конституція України : прийнята Верховною Радою України 28 черв. 1996 р. ; ред. від 30 верес. 2016 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 28. Ст. 532.
11. Рішення Конституційного Суду України Справа № 2-рп/2012. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-12#Text>.
12. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02 черв. 2016 р. № 1402-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 31. Ст. 545. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>.
13. Рішення Верховного Суду від 26.03.2018 № Пз/9901/2/18 (№ 806/3265/17) – про оформлення паспорта громадянина України. URL : https://supreme.court.gov.ua/supreme/inshe/zrazkovi_spravu/zr_rish_806_3265_17.

References:

1. Bryzhko, V.M. (2004). Orhanizatsiino-pravovi pytannia zakhystu personalnykh danykh [Organization and legal aspects on personal data protection]. PhD thesis. Natsionalna akademiia derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy. Kyiv: NASTSU [in Ukrainian].
2. Vynogradova, H.V. (2006). *Pravove rehulivannia informatsiinykh vidnosyn v Ukraini [Legal regulation of information relations in Ukraine]*. Kyiv [in Ukrainian].
3. Rechytskyi, V.V. (2009). *Proekt Konstytutsii Ukrainy – 2009. Perspektiva prav liudyny [Project of Constitution of Ukraine – 2009. Perspectives of Human Rights]*. Kharkiv: Prava liudyny [in Ukrainian].
4. Paziuk, A.V. (2016). Mizhnarodno-pravove rehulivannia informatsiinoi sfery (teoretychni i praktychni aspekty) [International legal regulation of information]. *Doctor's thesis*. Kyiv: KNU named by Taras Shevchenko [in Ukrainian].
5. Obukhovska, T.I. (2016). Derzhavni mekhanizmy zabezpechennia zakhystu personalnykh danykh v Ukraini [State mechanism of personal data protection support]. *PhD thesis*. Kyiv: NAPA [in Ukrainian].
6. Petrykina, Y.Y. (2007) Pravovoe rehulirovanie oborota personalnykh danykh v Rossii i stranakh ES (sravnitelno-pravovoe issledovanie) [Legal regulation of personal data turnover in Russia and EU (legal comparative analysis)]. *PhD thesis*. Moscow [in Russian].
7. Mizhnarodnyi pakt pro ekonomichni, sotsialni i kulturni prava vid 16 hrudnia 1966 roku. [International pact On Economic, Social and Cultural Rights from December 16, 1966]. (2006, December 16) *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_042 [in Ukrainian].
8. Konventsiiia OON pro prava dytyny (Konventsiiia ratyfikovana Postanovoiu VR №789-XII (789-12) vid 27 liutoho 1991 r.). [UN Convention On rights of children (Ratified by Decree of Verkhovna Rada 789-XII on February 27, 1991)]. (1991, February 27). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from www.zakon.rada.gov.ua. [in Ukrainian].
9. Pro zakhyst fizychnykh osib pry obrobsi personalnykh danykh i pro vilne peremishchennia takykh danykh. Dyrektyva 95/46/EU Yevropeiskoho Parlamentu i Rady vid 24 zhovtnia 1995 roku [On protection of persons during the personal data processing and the free displacement of these data. European Parliament Directive 95/46/EU from October 24, 1995]. (1995, October 24). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_242. [in Ukrainian].
10. Konstytutsiia Ukrainy : pryiniata Verkhovnoiu Radoiu Ukrainy 28 cherv. 1996 r. ; red. vid 30 veres. 2016 r. [Constitution of Ukraine : approved by Verkhovna rada on June 28, 1996, ed. September 30, 2016]. (2016, September 30). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 28, 532. [in Ukrainian].
11. Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy Sprava № 2-rp/2012 [Constitution Court Decree on Case 2-rp/2012]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-12#Text> [in Ukrainian].
12. Pro sudoustrii i status suddiv : Zakon Ukrainy vid 02 cherv. 2016 r. № 1402-VIII. [On Judiciary and the Status of Judges]. (2016, June 02). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 31. 545. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text> [in Ukrainian].
13. Rishennia Verkhovnoho Sudu vid 26.03.2018 № Pz/9901/2/18 (№ 806/3265/17) - pro oformlennia pasporta hromadianyna Ukrainy [Supreme Court Decree On registration of Ukrainian Citizen Passport on 26.03.2018 PZ/9901/2/18]. (2018, March 26). *supreme.court.gov.ua*. Retrieved from https://supreme.court.gov.ua/supreme/inshe/zrazkovi_spravu/zr_rish_806_3265_17 [in Ukrainian].